

Digitally signed by
Technical Scientific Library,
TUM
Reason: I attest to the
accuracy and integrity of
this document

UNIVERSITATEA TEHNICĂ A MOLDOVEI

FACULTATEA CONSTRUCȚII, GEODEZIE ȘI CADASTRU DEPARTAMENTUL INGINERIE, DREPT ȘI EVALUAREA IMOBILULUI

DREPTUL AFACERILOR

Manual

Chișinău
Editura „Tehnica-UTM”
2022

CZU 347.7(075.8)

D 82

Manualul *Dreptul afacerilor* a fost aprobat pentru editare la ședința Senatului UTM, proces-verbal nr.2 din 23.08.2022.

Scopul manualului este de a oferi studenților de la specialitatea *Drept* și masteranzilor de la specialitățile *Drept imobiliar și cadastral*, *Administrarea afacerilor*, *Economia afacerilor imobiliare*, *Marketing industrial*, precum și oricăror altor persoane interesate de problemele dreptului afacerilor un material didactic accesibil, prin intermediul căruia aceștia să conștientizeze modalitatea de valorificare și/sau apărare a drepturilor subiective născute din raporturile juridice nepatrimoniale și patrimoniale, de dreptul afacerilor. Manualul va fi util și practicienilor, mai ales la începutul carierei, care le va servi drept ghid la soluționarea problemelor teoretice expuse în această lucrare.

Elaborare: conf. univ., dr. Ina Bostan
asist. univ. Oleg Tănase

Recenzent: conf. univ., dr. Alla Climova
conf. univ., dr., judecător în demisie Sergiu Furdui

DESCRIEREA CIP A CAMEREI NAȚIONALE A CĂRȚII DIN RM

Dreptul afacerilor: Manual / Universitatea Tehnică a Moldovei, Facultatea Construcției, Geodezie și Cadastru, Departamentul Inginerie, Drept și Evaluarea Imobilului; elaborare: Ina Bostan, Oleg Tănase.

– Chișinău: Tehnica-UTM, 2022. – 372 p.: tab.

Referințe bibliogr. la sfârșitul temelor. – 75 ex.

ISBN 978-9975-45-834-4.

347.7(075.8)

D 82

Redactor: E. Balan

Bun de tipar 30.08.22.	Coli de tipar 23,25.	Formatul hârtiei 60x84 1/16
Hârtie ofset.	Tipar RISO.	Comanda nr. 81

MD-2004, Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 168. UTM

MD-2045, Chișinău, str. Studenților, 9/9. Editura "Tehnica-UTM"

ISBN 978-9975-45-834-4

© UTM, 2022

C U P R I N S

PRELIMINARII	7
Tema 1. INTRODUCERE ÎN DREPTUL AFACERILOR	8
1.1. Noțiunea, obiectul și metoda dreptului afacerilor	8
Obiectul dreptului afacerilor	12
1.2. Istoricul dreptului afacerilor	17
1.3. Corelația dreptului afacerilor cu alte ramuri de drept	23
1.4. Izvoarele dreptului afacerilor	25
1.5. Principiile dreptului afacerilor	34
Tema 2. ACTIVITATEA DE ÎNTREPRINZĂTOR. REGLEMENTAREA JURIDICĂ A ACTIVITĂȚII DE ÎNTREPRINZĂTOR	50
2.1. Activitatea de întreprinzător (antreprenoriat). Noțiune. Identificare. Limitele activității de întreprinzător	51
2.2. Genurile de activități antreprenoriale	60
Tema 3. SUBIECTELE ACTIVITĂȚII DE ÎNTREPRINZĂTOR	73
3.1. Noțiuni generale de subiect al activității de întreprinzător	74
3.2. Persoana fizică ca subiect al activității de întreprinzător...	76
3.3. Persoana juridică ca subiect al activității de întreprinzător	92

Tema 4. CONSTITUIREA, ÎNREGISTRAREA ȘI FUNȚIONAREA PERSOANELOR JURIDICE CU SCOP LUCRATIV

(ÎNTREPRINDERILOR).....	107
4.1. Noțiunea persoană juridică cu scop lucrativ și noțiunea întreprindere. Clasificarea persoanelor juridice cu scop lucrativ	108
4.2. Condițiile generale de constituire a persoanelor juridice cu scop lucrativ	113
4.3. Înregistrarea de stat a persoanelor juridice cu scop lucrativ	125
4.4. Funcționarea persoanelor juridice cu scop lucrativ	131

Tema 5. OBLIGAȚIILE PROFESIONALE ALE ÎNTREPRINZĂTORILOR

5.1. Obligația de a obține licența	154
5.2. Obligația de a ține evidența contabilă	159
5.3. Obligația de a exercita activitatea în limitele concurenței loiale	165
5.4. Obligația de a plăti impozite	177
5.5. Obligația de a respecta standardele și drepturile consumatorilor	180

Tema 6. REGIMUL JURIDIC AL PATRIMONIULUI ÎNTREPRINDERII

6.1. Noțiunea de patrimoniu. Bunurile și clasificarea lor	201
6.2. Capitalul social. Capitalul de rezervă și funcțiile lui	225

Tema 7. REORGANIZAREA ȘI LICHIDAREA VOLUNTARĂ A PERSOANELOR JURIDICE CU SCOP LUCRATIV	243
7.4. Reorganizarea prin transformare a persoanelor juridice cu scop lucrativ	243
7.1. Reorganizarea persoanei juridice – noțiuni introductive	244
7.2. Reorganizarea prin fuziune a persoanelor juridice cu scop lucrativ.....	250
7.3. Reorganizarea persoanelor juridice cu scop lucrativ prin dezmembrare.....	259
7.4. Reorganizarea persoanelor juridice cu scop lucrativ prin transformare.....	264
7.5. Dizolvarea și lichidarea persoanelor juridice cu scop lucrativ.....	265
Tema 8. INSOLVABILITATEA.....	281
8.1. Definiția insolvabilității. Caracterele definatorii ale insolvabilității.....	282
8.2. Participanții la procesul de insolvabilitate.....	287
8.3. Intentarea procesului de insolvabilitate. Proceduri în procesul de insolvabilitate.....	301
8.4. Încetarea procesului de insolvabilitate.....	312
8.5. Răspunderea pentru încălcarea legislației cu privire la insolvabilitate.....	317

Tema 9. ZONELE ANTREPRENORIATULUI LIBER.....	324
9.1. Zona antreprenoriatului liber. Noțiune și caractere.....	324
9.2. Administrarea și rezidenții zonelor libere.....	332
9.3. Sistemul de facilități acordate pe teritoriul zonelor libere.....	334
Tema 10. APĂRAREA DREPTURILOR ȘI INTERESELE SUBIECȚILOR CARE PRACTICĂ ACTIVITATEA DE ÎNTEPRINZĂTOR.....	341
10.1. Metodele și formele de apărare a drepturilor și intereselor subiecților care practică activitatea de întreprinzător. Forma extrajudiciară de apărare.....	342
10.2. Forma administrativă de apărare a drepturilor și intereselor subiecților care practică activitatea de întreprinzător.....	352
10.3. Apărarea drepturilor și intereselor subiecților care practică activitatea de întreprinzător pe cale arbitrală.....	358
10.4. Apărarea judiciară a drepturilor și intereselor subiecților care practică activitatea de întreprinzător.....	365

PRELIMINARII

Într-o economie de piață ideală, toate bunurile și serviciile s-ar schimba în mod voluntar pe bani, la prețul pieței. Un asemenea sistem ar exploata la maximum resursele de care dispune societatea fără intervenția statului. În realitate, însă, nici o economie nu poate funcționa exclusiv pe baza principiului *invizibilității implicării*. Mai mult, orice economie suferă de imperfecțiuni, care determină apariția unor fenomene negative cum ar fi corupția, poluarea, șomajul sau sărăcia. Din această cauză, nici un stat din lume, indiferent de faptul cât de conservator ar fi, nu poate să nu intervină, pe alocuri, în economia sa. În economiile moderne, statul intervine sub diverse forme pentru a remedia defecțiunile apărute în mecanismul de funcționare a pieței, iar una dintre aceste forme este adoptarea de acte normative ce reglementează domeniul afacerilor.

Astfel, importanța și necesitatea studierii disciplinei *Dreptul afacerilor* de către studenții de la specialitatea *Drept* și masteranzii de la specialitățile *Drept imobiliar și cadastral*, *Administrarea afacerilor*, *Economia afacerilor imobiliare*, *Marketing industrial* este dictată de însuși rolul vital al relațiilor de afaceri în societate, în economia națională a Republicii Moldova, în viața cotidiană și activitatea economică a cetățenilor.

Manualul *Dreptul afacerilor* a fost actualizat nu dintr-o pură ambiție, ci din dorința de a fi în pas cu toate modificările produse în societatea autohtonă, dar și a contribui la fundamentarea științifică a implicațiilor și semnificațiilor dreptului afacerilor în viața social-politică a comunității. Astfel, prezentul manual, *Dreptul afacerilor*, reprezintă o nouă încercare în literatura de specialitate de a sintetiza principiile și regulile juridice aplicabile domeniului afacerilor. Deoarece încheierea unei afaceri rentabile la nivel național sau internațional este o adevărată artă, acest curs prezintă interes și pentru antreprenorii negociatori intrați de curând pe piața națională și internațională, dată în primul rând de o rapidă informare cu privire la noutățile juridice naționale și internaționale, pentru a putea fi în pas cu marii întreprinzători a căror experiență în domeniul afacerilor este de necontestat.

Bibliografie

1. ARSENI A. *Drept constituțional și instituții politice*. Tratat. Ed.a 2-a rev. și ajustată conform reglementărilor normative. Vol.2. Chișinău: CEP USM, 2019.
2. BEJENARU I., CORLĂTEANU D. <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/105202.pdf> (accesat la 01.06.2022).
3. CIOBANU V. *Accesul liber la justiție – principiu constituțional*. În: Liber amicorum Ioan Muraru. Despre constituție și constituționalism / Coordonatori: Tănăsescu S.E., Deaconu Șt. București: Hamangiu, 2006, p.58-65.
4. Codul Administrativ al Republicii Moldova nr.116 din 19.07.2018. Publicat în: Monitorul Oficial al R. Moldova nr.309-320 din 17 august 2018, intrat în vigoare la 01.04.2019.
5. Codul de Procedură Civilă al Republicii Moldova, nr.225 din 30.05.2003. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr.285-294.
6. Codul de Procedură Penală al Republicii Moldova, nr.122 din 14.03.2003. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr.104-110.
7. Decizia Consiliului Camerei de Comerț și Industrie a RM din 19.12.2008. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova din 03.02.2009, nr.19-21/69.
8. FODOR M. *Drept procesual civil*. București: Universul Juridic, 2014.
9. HOPT K.J. and STEFFEK F. *Mediation - Rechtstatsachen, Rechtsvergleich, Regelungen, Mohr Siebeck*. Tübingen, 2008.
10. http://justice.gov.md/public/files/file/studii/studiu_2_arbitraj12_02.pdf (accesat la 30.05.2022).
11. <http://www.insolv.md/?go=page&p=49> (accesat la 01.06.2022).
12. <https://dexonline.net/definitie-litigiu> (accesat la 01.06.2022).
13. https://e-justice.europa.eu/content_mediation-62-ro.do (accesat la 30.05.2022).

14. https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-ecthr-2016-handbook-on-access-to-justice_ro.pdf (p.18 accesat la 31.05.2022).

15. https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/5_13_For_mele%20de%20aparare%20a%20drepturilor%20civile.pdf (accesat la 01.06.2022).

16. https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/95-98_7.pdf (accesat la 01.06.2022).

17. *International Commercial Arbitration: An Asia-Pacific Perspective*, Cambridge University Press, 978-0-521-69570-1-, Excerpt:

http://assets.cambridge.org/97805216/95701/excerpt/9780521695701_excerpt.pdf (accesat la 30.05.2022).

18. Legea cu privire la mediere 137 din 03.07.2015. În: Monitorul Oficial al RM, nr.224-233 din 21.08.2015, art.445.

19. Legea nr.23 din 22.02.2008 cu privire la arbitraj. În: Monitorul Oficial al RM, nr.88-89 din 20.05.2008, art.314.

20. Legea nr.24 din 22.02.2008 cu privire la arbitrajul comercial internațional. În: Monitorul Oficial al RM, nr.88-89 din 20.05.2008, art.316.

21. Regulamentul aprobat de Consiliul AITA la 23 decembrie 2005. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova din 03.02.2006, nr.21-24/59.

22. Regulamentul Curții Aeronautice de Arbitraj din Moldova pe lângă Patronatul Aviației Civile din Republica Moldova nr.19 din 15.07.2010. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova din 16.09.2011, nr.152-155/1272.

23. UMBREIT Mark S. *The Handbook Victim of Offender Mediation*. San Francisco, 2000.

24. БЕЛОВОЙ Т.А., КОЛЯДКО И.Н., ЮРКЕВИЧА Н.Г. *Гражданский процесс*. Общая часть. Минск: Амалфея, 2001.

25. ВЛАСОВА А.А. *Гражданское процессуальное право Российской Федерации*. М.: Юрайт-Издат, 2003.